

UN DEPOZIT DE OBIECTE DE CUPRU DESCOPERIT LA DOBRILEȘTI (JUD. BUZĂU)

ROXANA MUNTEANU*, DANIEL COSTACHE**

Rezumat: Sunt prezentate cele patru piese de cupru care compun un mic depozit descoperit recent la Dobrilești (com. Merei, jud. Buzău): un topor-ciocan, două topoare plate și un dorn. Cele mai apropiate analogii pentru toporul-ciocan trimit spre tipul Székely-Nádudvar, iar topoarele plate se încadrează în varianta Petrești. Depozitul se poate data, cel mai probabil, spre sfârșitul mileniului al IV-lea și începutul mileniului al III-lea a.Chr. Înțând cont însă de supraviețuirea tipurilor reprezentate aici dincolo de finalul eneoliticului, plasarea depozitului de la Dobrilești în limitele bronzului timpuriu nu poate fi exclusă. Totodată, este prezentată o piesă descoperită întâmplător la Nișcov (com. Vernești, jud. Buzău) – un topor fragmentar de cupru, aparținând fie tipului topoarelor-ciocan, fie celui al topoarelor-târnăcop.

Cuvinte-cheie: Buzău, eneolicic, bronz timpuriu, topor-ciocan, topor plat, cupru, Székely-Nádudvar, Petrești.

Între obiectele de metal, descoperite întâmplător în ultima perioadă și predate muzeului din Buzău, se distinge un lot compus din patru piese de cupru, intrate în colecție în cursul anului 2015. Din relatarea descoperitorului (Petruș Doru Ene, din Buzău) a rezultat că obiectele menționate au constituit o depunere unitară, provenind dintr-un punct aflat la nord de satul Dobrilești (com. Merei, jud. Buzău). Informațiile oferite, susținute de fotografiile care ne-au fost puse la dispoziție, au fost verificate printr-o cercetare de teren în zona indicată ca fiind a descoperirii. Aceasta se află pe Dealul Ciuhoiu, la cca 550 m vest față de Punctul Teritorial de Monitorizare Radio.

Înălțimea, parte a Dealurilor Istriței¹, are forma unei culmi calcaroase prelungi, cu orientare nord-est – sud-vest, afectată de alunecări de teren și de lucrări de extragere a pietrei. Punctul în care s-au aflat îngropate cele patru obiecte este situat în apropierea crestei dealului, spre versantul sud-estic, pe un teren în pantă lină, cu o perspectivă largă asupra câmpiei învecinate.

* Muzeul Județean Buzău; e-mail: e_r_mro@yahoo.com.

** Muzeul Județean Buzău; e-mail: dan_cos_buzau@yahoo.com.

¹ Muică 2012, p. 43.

În cursul cercetării de suprafață întreprinse, nu am identificat în apropiere vestigii care să poată fi puse în legătură cu depunerea de piese metalice. În afara ceramicii monteorene recuperate de noi din profilul rezultat în urma unor alunecări de teren pe panta nordică a Dealului Ciuhoiu, pe o rază de cca 3 km de la locul descoperirii depozitului, sunt cunoscute puține situri arheologice: așezărilor, cu niveluri eneolitice și din epoca bronzului, de la Pietroasa Mică – *Gruiu Dării*² și Sărata Monteoru – *Cetățuia*³, li se adaugă punctul, cu ceramică de tip Stoicanî-Aldeni, semnalat la Câlțești⁴, cel de la Sărata Monteoru⁵, precum și sporadicele materiale eneolitice recuperate în cursul unei cercetări de suprafață de pe teritoriul satului Dobrilești⁶.

Revenind la condițiile descoperirii depozitului de piese de cupru, notăm că informațiile și imaginile oferite de către descoperitor arată că trei dintre piese (un topor-ciocan, un dorn/stilet și un topor plat) s-au aflat laolaltă – la distanță de 0,05–0,07 m una față de cealaltă și la cca 0,20 m adâncime –, în timp ce al patrulea obiect (un topor plat, de dimensiuni mai mici decât cel dintâi) a fost identificat la 0,50 m depărtare de gruparea principală. Acesta din urmă, aflat imediat sub stratul vegetal, pare să fi fost dislocat din aceeași depunere, cândva, în trecut.

În momentul descoperirii, toporul-ciocan era aşezat cu partea concavă în sus și gaura de prindere a cozii în poziție quasi-verticală, iar topoarele plate erau aşezate pe câte una dintre fețele late.

DESCRIEREA OBIECTELOR

1. Topor-ciocan. Îngrijit realizat, acesta are o formă zveltă, aspect pentagonal (aproape romboidal) și axa laterală arcuită. Gaura de prindere a cozii este prelungită pe fața inferioară cu un mic manșon conic, cu marginile asimetrice. Brațele piesei sunt inegale ca lungime, dar sunt echilibrate din punct de vedere al greutății. Brațul ciocan are formă trapezoidală și secțiune rectangulară cu muchiile rotunjite. Tăișul – curb, coborât spre fața inferioară – are ușoare urme de lovire. Patina verde care a acoperit piesa se păstrează în special în interiorul găurii pentru prinderea cozii și doar sporadic pe suprafața obiectului. Macroscopic, nu se observă urme de turnare sau de uzură, în afara celor deja menționate de pe tăiș. Piesa a fost realizată îngrijit, suprafețele și muchiile sale fiind atent finisate (fig. 1/1; 2/1).

Dimensiuni: lungime = 18 cm; lățime = 5 cm; grosime = 2,1 cm; lungimea brațului ciocan = 6,4 cm; lungimea brațului topor = 9,2 cm; lățimea tăișului = 2,7 cm; lățimea la ceafă = 2,2 cm; grosime la ceafă = 1,6 cm; diametrul găurii pentru coadă = 2,5 cm; greutate = 780 g.

² Sîrbu *et alii* 2011.

³ Zaharia 2013, cu bibliografia anterioară.

⁴ Constantin M., Constantin C. 2008.

⁵ Nestor 1944, p. 28.

⁶ Informație Sebastian Matei.

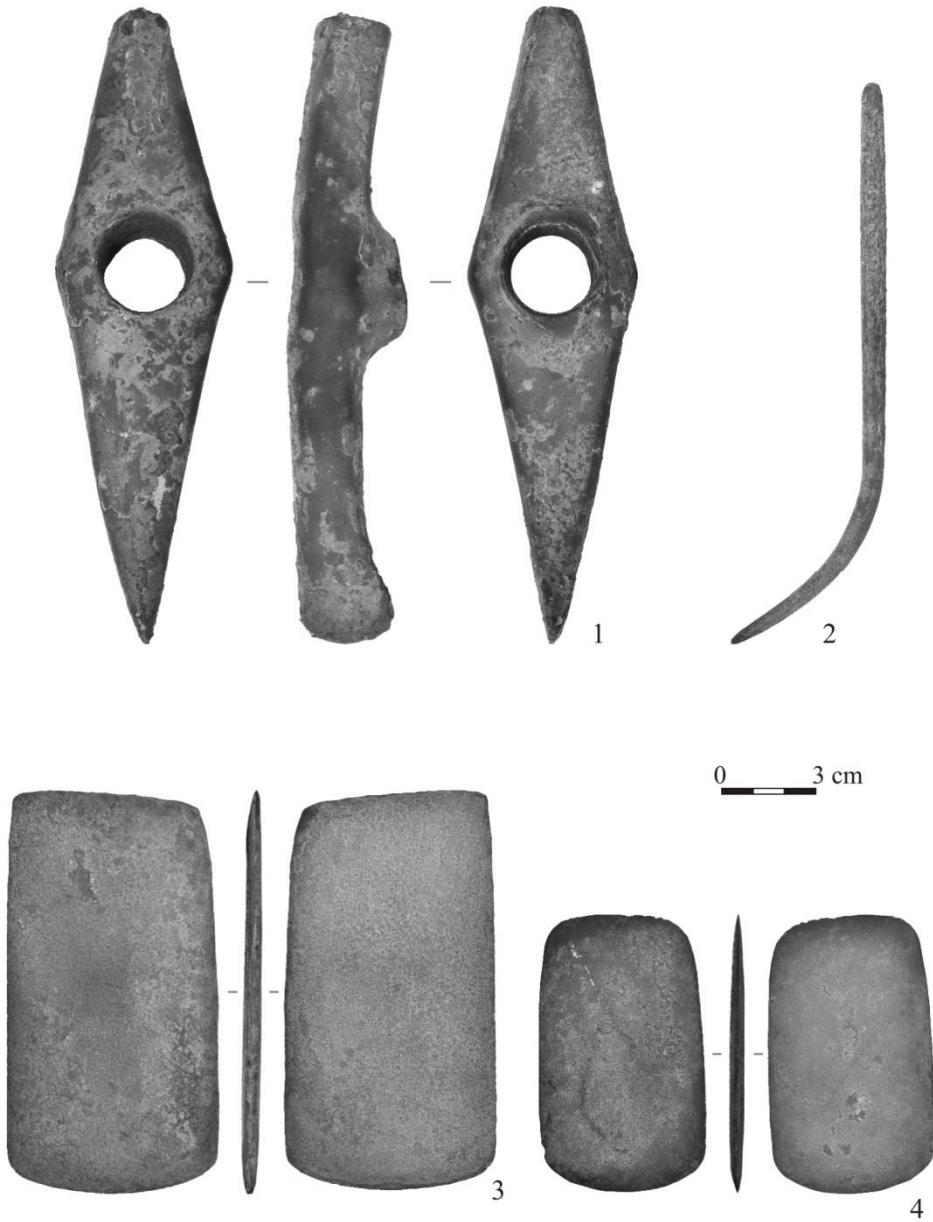

Fig. 1. Dobrileşti. Piesele din componența depozitului.

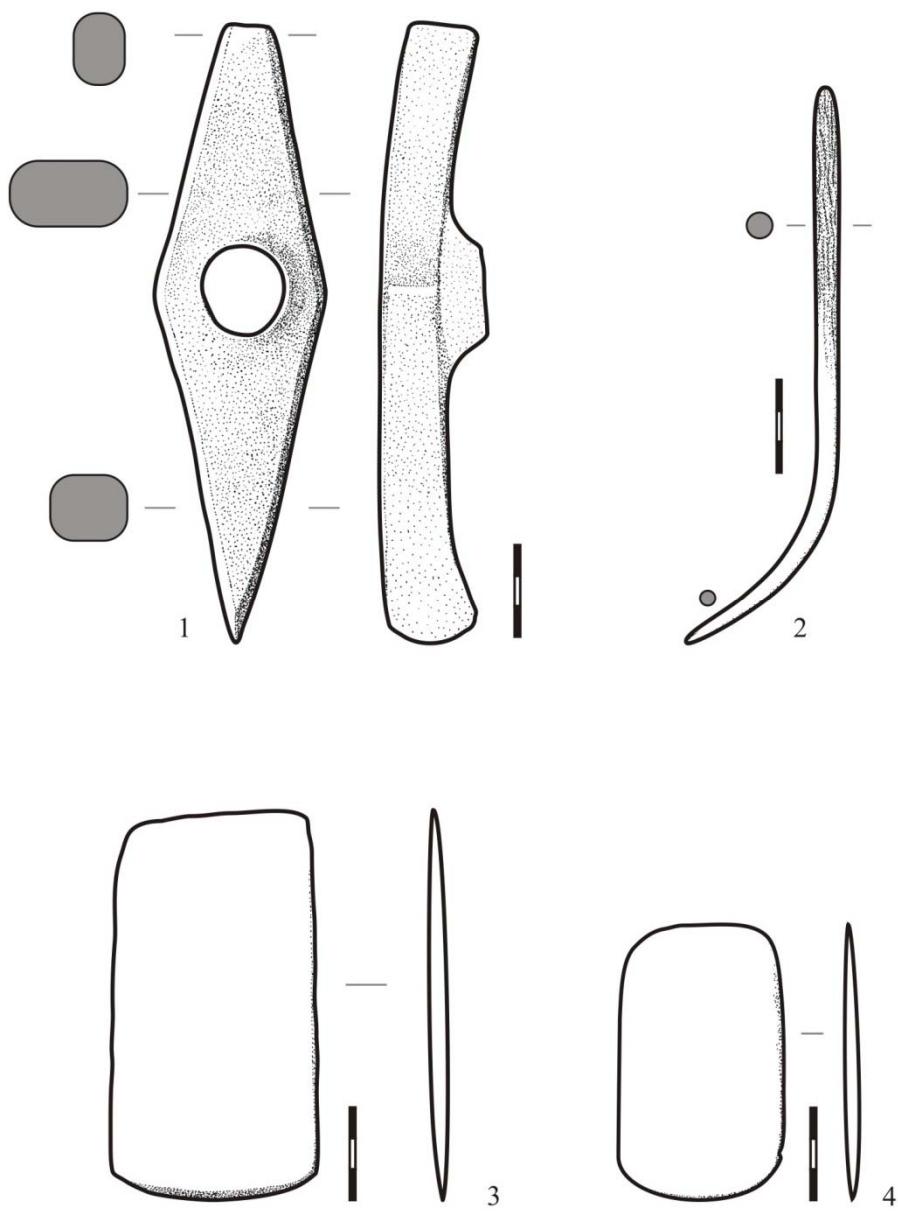

Fig. 2. Dobrilești. Piese din componența depozitului.

2. Dorn. Are forma unei tije cu secțiune circulară, având un capăt rotunjit și unul ascuțit (fig. 1/2; 2/2). Spre vârf – care este aplatizat, cu două laturi cu muchii evidente –, piesa a fost îndoită. Pe aproximativ două treimi din lungime, piesa are suprafața rugoasă, probabil pentru fixarea mai facilă a unui mâner. Urma de lovire vizibilă în zona mediană se datorează descoperitorului.

Dimensiuni: lungime = 17,9 cm; lungime desfășurată = 20,3 cm; grosime = 0,8 cm; greutate = 65,4 g.

3. Topor plat. De forma unei lame quasi-rectangulare, având colțurile ușor rotunjite, tăișul arcuit și ceafa asimetrică, piesa face parte din categoria topoarelor plate late. Suprafețele au un aspect rugos, neregulat (fig. 1/3; 2/3). Pe tăiș se observă urme de folosire vag vizibile (mici șirbituri).

Dimensiuni: lungime = 12,7 cm; lățime = 6,75 cm; grosime = 0,6 cm; greutate = 303,7 g.

4. Topor plat. Lama are aceeași formă rectangulară, secțiune transversală lenticulară și aspect rugos, ca și piesa de mai sus. Este însă de dimensiuni mai mici și are colțurile puternic rotunjite (fig. 1/4; 2/4). Pe tăiș, pe ceafă și pe una dintre muchiile laterale sunt prezente urme macroscopice de uzură sub forma unor ușoare șirbituri. Pe una dintre fețe se observă o zgârietură recentă (din momentul descoperirii).

Dimensiuni: lungime = 8,9 cm; lățime = 7,3 cm; grosime = 0,45 cm; greutate = 116,4 g.

Remarcăm atât starea bună de conservare a celor patru obiecte, cât și aspectul identic al patinei – dat de compozitia elementală asemănătoare (Tabelul 1) și de mediul comun în care au fost depuse.

Tabelul 1

Rezultatele analizei XRF⁷

	Obiect	Ti (%)	Fe (%)	Cu (%)	Au (%)	Pb (%)	As (%)
1	Topor ciocan	0,07	0,59	98,98	0,32	–	0,04
2	Dorn	–	0,22	99,11	0,65	–	0,02
3	Topor plat	–	0,07	99,26	0,61	0,001	0,06
4	Topor plat	–	0,35	99,17	0,44	0,001	0,04

Depozitul este unitar atât din punct de vedere al datelor compoziționale, cât și în privința categoriei funcționale a obiectelor conținute. Includerea pieselor de tipul celor de la Dobrilești în rândul uneltelor sau al armelor este de multe ori

⁷ Datele compoziționale au fost obținute, în cadrul Laboratorului de investigații fizico-chimice și biologice al Muzeului Național de Istorie a României, de către dr. Migdonia Georgescu și dr. Gheorghe Niculescu, prin metoda fluorescenței de raze X. S-a utilizat un spectrometru portabil tip InnovX Systems Alpha Series. Parametri de lucru: tensiune 40 kV, intensitate 35 microA, timp de achiziție 120 s. Citirile au fost realizate pe suprafața necurătată a obiectelor (pe patină).

dictată de contextul descoperirii și de interpretarea acestuia ca aparținând spațiului domestic sau simbolic (cultural, funerar)⁸. În cazul de față, tindem să le atribuim categoriei armelor, ținând cont de unele analogii întâlnite în literatură. Astfel, se constată gruparea repetată a unor topoare cu gaură de prindere a cozii, topoare plate și piese de străpuns⁹ – parte a unui echipament militar standardizat, întâlnit pe un spațiu larg din Eurasia la sfârșitul mileniului al IV-lea și începutul mileniului al III-lea a.Chr.¹⁰. Inventarul mormântului de la Vozdiženskaja¹¹ sau al celui de la Mezősas¹² sunt astfel de exemple. Alături de acestea, Svend Hansen citează „seturile metalice” similare din inventarele funerare și depozitele de la Hassek Höyük, Usatovo, Mar'inskaya, Brno Lišeň, Velika Gruda, pe care le interpretează drept expresie a unor repere sociale recunoscute, în egală măsură, în nordul Mesopotamiei, în Caucaz sau în Europa Centrală¹³.

Pentru stabilirea contextului cultural și cronologic în care se situează depozitul de la Dobrilești, am căutat să precizăm tipurile cărora le aparțin cele patru obiecte.

Atribuirea tipologică în cazul toporului-ciocan este dificilă, deoarece, în publicații, nu am întâlnit analogii exacte. Piesa este asemănătoare celor din tipurile Székely-Nádudvar¹⁴, de care o apropiere tăișul lățit, axa laterală curbată și inelul care continuă gaura de fixare a cozii. Ceafă toporului de la Dobrilești este însă mai îngustă decât a celor publicate din tipurile menționate, iar raportul dintre brațe este diferit. Topoarele Székely-Nádudvar se concentrează între Dunărea Mijlocie și Carpații Orientali, punctele extreme fiind Linz – St. Peter (Austria) în vest și Araci (România) sau Petriv (Ucraina) în est¹⁵. Remarcăm în mod deosebit forma toporului de la Linz – St. Peter¹⁶, ca fiind una dintre cele mai apropiate de cea a toporului de la Dobrilești. Tipul Székely-Nádudvar este asociat culturilor Tiszapolgár și Bodrogkeresztúr, plasându-se, aşadar, în a doua jumătate a mileniului al IV-lea a.Chr.¹⁷.

Privind în continuare spre spațiul Europei Centrale, o asemănare poate fi sesizată cu topoarele de tip Eschollbrücken¹⁸ (la care însă tubul, aflat în continuarea orificiului pentru coadă, este mai pronunțat, iar secțiunea lamei este cilindrică) și cu topoarele de piatră specifice orizontului ceramicii șnurate¹⁹. Plasarea cronologică a acestora în primele secole ale mileniului al III-lea a.Chr.²⁰ constituie

⁸ Vezi, de exemplu, Mareș 2002, p. 95–116, pentru numeroase exemple de interpretare a funcționalității după context.

⁹ Inclusiv dălti sau dormuri ce ar fi putut fi folosite ca pumnale.

¹⁰ Hansen 2013, p. 154–155.

¹¹ Hansen 2009, fig. 33.

¹² Patay 1984, p. 61, pl. 67A.

¹³ Hansen 2013, p. 155.

¹⁴ Vulpé 1975, p. 26–28; Mareș 2002, p. 99–100; Pop 2007.

¹⁵ Pentru o prezentare detaliată a diverselor opinii exprimate referitor la acest tip de topoare, vezi Pop 2007.

¹⁶ Mayer 1977, p. 10, nr. 9, pl. 1/8.

¹⁷ Brummack, Diaconescu 2015.

¹⁸ Jacob-Friesen 1970; Dani, Nepper 2006, p. 33, 42–43.

¹⁹ Kerig 2010.

²⁰ Maran 2008; Kerig 2010, p. 71–72.

un indicator al duratei lungi de viaţă a topoarelor-ciocan de metal, semnalând astfel intervalul larg în care se încadrează piesa de la Dobrileşti.

Revenind la caracteristicile morfologice şi metrice ale obiectului discutat aici, constatăm că acelaşi raport al braţelor, curbura axei şi ceafa îngustă le regăsim la topoarele de tip Iara²¹, care au însă braţul ciocan cilindric în secţiune.

Acelaşi braţ cilindric şi formă pentagonală o au şi topoarele de luptă de tipul Corneşti – printre care se numără şi piesele de la Cosmeşti şi Fălcium²² –, considerate a apartine fie eneolicului²³, fie epocii bronzului²⁴.

A doua piesă a depozitului am denumit-o, în lipsa unui termen mai potrivit, dorn. Nici pentru aceasta analogiile nu sunt foarte precise. Vârful, lătit, se apropiie de cel al dăltiilor, în timp ce partea proximală rotunjită, fără urme de lovire, indică, mai curând, prezenţa unui mâner/manşon. Piese de dimensiuni mari, precum aceasta, constituie prezenţă destul de rare atât în perioada eneolicului, cât şi în cea a bronzului timpuriu. Includem în această categorie piesa din mormântul 4 de la Giugiuleşti, interpretată drept stilet²⁵, precum şi una dintre dăltile descoperite în aşezarea de la Odaia Turcului²⁶, la care se adaugă cea din mormântul de la Reka Devnja²⁷. Înănd cont de dimensiuni şi analogii, nu excludem posibilitatea ca şi piesa de la Dobrileşti să fi fost utilizată drept armă, în genul unui stilet.

În ceea ce priveşte cele două lame plate de topor, acestea sunt similare celor din varianta Petreşti a topoarelor plate late – după tipologia întocmită de către Alexandru Vulpe. Aceeaşi formă este documentată într-un areal larg, regăsindu-se şi la topoarele din tipul Vinča²⁸. Topoarele plate de formă rectangulară sunt documentate în bazinul carpatic şi spaţiul nord-alpin, în special între jumătatea mileniului al IV-lea şi jumătatea mileniului al III-lea²⁹, menŃinându-se în circulaŃie, cel puŃin în spaŃiul românesc, până spre sfârşitul mileniului al III-lea a.Chr. Sunt răspândite, de asemenea, în zona circumponitică, fiind bine documentate în mormintele din aria Maikop³⁰. În spaŃiul românesc, asociările cu topoare de tip Corbasca sau Fajsz asigură o datare pe parcursul bronzului timpuriu³¹, pentru unele exemplare fiind propusă o circulaŃie până la nivelul bronzului mijlociu³².

Cele mai bune analogii pentru cele două topoare plate prezentate aici le întâlnim în cazul pieselor de la Drăgăneşti-Olt, Fărcaşu de Sus, Petreşti, Suharău

²¹ Vezi, de exemplu, toporul de la Săcuieni – Vulpe 1975, p. 32, pl. 10/75A.

²² Popuşoi 1987–1989, p. 16, fig. 2/2, 4/5a–b; Mareş 2002, p. 107, pl. 24/1; Diaconu, Ciobotaru 2015

²³ Mareş 2002, p. 107.

²⁴ Diaconu, Ciobotaru 2015, p. 160.

²⁵ DergaŃev 2002, p. 20, pl. 13/1.

²⁶ Băjenaru 2014, p. 89, 246, fig. 66/5.

²⁷ Govedarica 2004, p. 108, pl. 23/11.

²⁸ Mayer 1977, pl. 13/172–181.

²⁹ Kienlin 2008, p. 92–93.

³⁰ Chernykh 1992, p. 71, 74, fig. 23/5.

³¹ Vulpe 1975, p. 62–63; Mareş 2002, p. 116.

³² Băjenaru 2014, p. 238.

sau „Banat”³³. Cele mai multe dintre piesele menționate au fost descoperite întâmplător sau provin din contexte incerte, astfel că o plasare cronologică și culturală precisă nu este posibilă.

Niciunul dintre obiectele care compun depozitul de la Dobrilești nu constituie, aşadar, un reper cronologic precis. Piese sunt comune unui spațiu vast, iar intervalul de timp este, de asemenea, extins. Perioada de maximă probabilitate pentru circulația lor se situează la sfârșitul mileniului al IV-lea și începutul mileniului următor, fără ca o datare mai târzie să fie exclusă.

Fie că ne raportăm la realitățile culturale ale eneoliticului sau la cele de la începutul epocii bronzului, depozitul de la Dobrilești constituie o prezență exotică în nord-estul Munteniei. Se remarcă, în acest context, nu numai numărul mic de obiecte de metal corespunzătoare intervalului citat, ci și lipsa unui scenariu cultural coerent pentru o parte a eneoliticului și bronzului timpuriu. Așezările Gumelenița/Stoicanî-Aldeți cunoscute în zonă se plasează până spre sfârșitul mileniului al V-lea, în timp ce locuirile de la Sărata Monteoru și Pietroasa Mică încep, cel mai devreme, spre 3700 BC³⁴. De asemenea, evoluția culturală din zona de dealuri, în perioada cuprinsă între ultimele manifestări eneolitice și bronzul timpuriu, necesită încă lămuriri.

*

Recent, un alt topor de cupru a fost recuperat cu ocazia unei periegheze efectuate pe teritoriul comunei Vernești (jud. Buzău)³⁵. Obiectul provine din zona necropolei carpice sondate în anii '70 la Gura Nișcovului³⁶ (localitate înglobată satului Nișcov). A fost descoperit cu prilejul unor lucrări agricole de către proprietarul terenului pe care s-au realizat săpăturile arheologice, la ceva vreme după încheierea acestora.

Punctul indicat ca loc al descoperirii se află pe un bot de terasă mărginit de ravene adânci. Deși sondajele din anii '70 nu amintesc vestigii preistorice, existența aici a unei așezări nu este exclusă.

Piesa aparține fie categoriei topoarelor-ciocan, fie celei a topoarelor-târnăcop. Ruptă din vechime din dreptul găurii de prindere a cozii, păstrează doar brațul cu tăișul vertical, astfel că o încadrare tipologică clară nu este posibilă. Tăișul este convex, mai lat decât corpul piesei. Lama are secțiune dreptunghiulară cu muchiile rotunjite, profil longitudinal ușor curb (fig. 3). Piesa a fost polizată de către descoperitor pe toate fețele, cu excepția zonei din interiorul găurii de prindere a cozii. Resturi din patina de culoare verde deschis mai sunt vizibile pe alocuri, acolo unde metalul a fost atacat de coroziune. Sunt vizibile urme de lovire pe tăiș, în special în jumătatea inferioară.

³³ Vulpe 1975, p. 60; Mareș 2002, pl. 52/5, 6, 8, 12, 13.

³⁴ Frânculeasa 2012, p. 195.

³⁵ Cercetare de teren: Sebastian Matei, Daniel Garvă și Cătălin Dinu.

³⁶ Tzony 1978.

Fig. 3. Nișcov (Gura Nișcovului). Topor descoperit întâmplător.

Dimensiuni: lungime = 10,5 cm; lățime = 3,8 cm; grosime = 2 cm; diametrul găurii pentru coadă = 2,7 cm; greutate = 324,4 g.

Analiză compozițională³⁷: Cu 99,79 %, Fe 0,21 %.

În lipsa elementelor definitorii, ținând seama de datele compoziționale, piesa poate fi inclusă generic între topoarele din perioada eneolică sau de la începutul epocii bronzului. Se adaugă, astfel, unei liste scurte de descoperiri de piese masive de cupru din nord-estul Munteniei, pentru care contextul cultural rămâne încă neprecizat.

Notă: Mulțumim colegii Anca Popescu pentru resursele bibliografice puse la dispoziție și pentru sugestiile privind cronologia pieselor. Mulțumirile noastre se îndreaptă, de asemenea, către doamna Migdonia Georgescu și domnul Gheorghe Niculescu, pentru realizarea analizelor compoziționale. Nu în ultimul rând, adresăm mulțumirile colegilor Sebastian Matei, Daniel Garvă și Cătălin Dinu pentru faptul că ne-au încredințat spre publicare toporul de la Nișcov.

BIBLIOGRAFIE

Băjenaru 2014	R. Băjenaru, <i>Sfârșitul bronzului timpuriu în regiunea dintre Carpați și Dunăre</i> , Cluj-Napoca, 2014.
Brummack, Diaconescu 2015	S. Brummack, D. Diaconescu, <i>O abordare Bayesiană a datelor AMS apartinând epocii cuprului din Câmpia Panonică</i> , AnB S.N. 23, Arheologie – Istorie, 2015, p. 101–118.
Chernykh 1992	E.N. Chernykh, <i>Ancient metallurgy in the USSR. The Early Metal Age</i> , Cambridge, 1992.

³⁷ Vezi nota 6.

- Constantin M, Constantin C. 2008 M. Constantin, C.P. Constantin, *Rezultatele cercetărilor de suprafață de la Câlțești, com. Pietroasele, jud. Buzău*, Mousaios 13, 2008, p. 59–74.
- Dani, Nepper 2006 J. Dani, I.M. Nepper, *Sárrétudvari-Őrhalom Tumulus Grave from the Beginning of the EBA in Eastern Hungary*, CommArchHung, 2006, p. 29–50.
- Dergačev 2002 V. Dergačev, *Die äneolithischen und bronzezeitlichen Metallfunde aus Moldavien*, PBF XX, 9, Stuttgart, 2002.
- Diaconu, Ciobotaru 2015 V. Diaconu, P. Ciobotaru, *Some considerations regarding the copper axe from Cosmești (Galați County, Romania)*, Buridava 12/1, 2015, p. 156–163.
- Frînculeasa 2012 A. Frînculeasa, *Despre o datare absolută de la Mălăieștii de Jos (jud. Prahova) și posibilele implicații*, MemAntiq 28, 2012, p. 185–202.
- Govedarica 2004 B. Govedarica, *Zepterträger – Herrscher der Steppen. Die frühen Ockergräber des Äneolithikums im karpatenbalkanischen Gebiet und im Steppenraum Südost- und Osteuropas*, Internationale Interakademische Kommission für die Erforschung der Vorgeschichte des Balkans, Monographien Bd. VI, Mainz am Rhein, 2004.
- Hansen 2009 S. Hansen, *Kupfer, Gold und Silber im Schwarzmeerraum während des 5. und 4. Jahrtausends v.Chr.*, în J. Apakidze, B. Govedarica, B. Hänsel (eds.), *Der Schwarzmeerraum vom Äneolithikum bis in die Früheisenzeit (5000–500 v.Chr.). Komunikationsebenen zwischen Kaukasus und Karpaten*, PAS 25, Rahden/Westf., 2009, p. 11–50.
- Hansen 2013 S. Hansen, *Innovative Metals: Copper, Gold and Silver in the Black Sea Region and the Carpathian Basin During the 5th and 4th Millennium BC*, în S. Burmeister, S. Hansen, M. Kunst, N. Müller-Scheeßel (eds.), *Metal Matters. Innovative Technologies and Social Change in Prehistory and Antiquity*, Forschungscluster 2, Leidorf, 2013, p. 137–167.
- Jacob-Friesen 1970 G. Jacob-Friesen, *Die Kupferäxte vom Typ Eschollbrücken. Ein Beitrag zur Frage des Einflusses metallverarbeitender Kulturen auf das Neolithikum Mittel- und Nordeuropas*, Kunde N.F. 21, 1970, p. 20–65.
- Kerig 2010 T. Kerig, *Ein Statuenmenhir mit Darstellung einer Axt vom Eschollbrückener Typ? Zu einem enigmatischen Steindenkmal aus Gelnhausen-Meerholz (Mainz-Kinzig-Kreis)*, PZ 85, 2010, p. 59–78.
- Kienlin 2008 T.L. Kienlin, *Tradition and Innovation in Copper Age Metallurgy: Results of a Metallographic Examination of Flat Axes from Eastern Central Europe and the Carpathian Basin*, PPS 74, 2008, p. 79–107.
- Maran 2008 J. Maran, *Zur Zeitstellung und Deutung der Kupferäxte vom Typ Eschollbrücken*, în F. Falkenstein, S. Schade-Lindig, A. Zeeb-Lanz (eds.), *Kumpf, Kalotte, Pfeilschaftglätter. Zwei Leben für die Archäologie. Gedenkschrift für Annemarie Häußer und Helmut Spatz*, Internationale Archäologie – Studia honoraria 27, Rahden/Westf., 2008, p. 173–187.
- Mareş 2002 I. Mareş, *Metalurgia aramei în neo-eneolicul României*, Suceava, 2002.
- Mayer 1977 E.F. Mayer, *Die Äxte und Beile in Österreich*, PBF IX, 9, München, 1977.

- Muică 2012 N. Muică, *Regiunea subcarpatică dintre Teleajen și Slănicul Buzăului. Contribuții geomorfologice*, București, 2012.
- Nestor 1944 I. Nestor, *Raport general asupra săpăturilor dela Sărata Monteoru, în Raport asupra activității științifice a Muzeului Național de Antichități în anii 1942 și 1943 înaintat Domnului Ministrul al Culturii Naționale și al Cultelor de Directorul Muzeului*, București, 1944, p. 20–29.
- Patay 1984 P. Patay, *Kupferzeitliche Meißel, Beile und Äxte in Ungarn*, PBF IX, 15, München, 1984.
- Pop 2007 D. Pop, *The Copper Axe from Corni*, NyJAMÉ 49, 2007, p. 49–87.
- Popușoi 1987–1989 E. Popușoi, *Mormintele cu ocru de la Fălcu, județul Vaslui*, ActaMM 9–11, 1987–1989, p. 15–26.
- Sîrbu *et alii* 2011 V. Sîrbu, S. Matei, D. Costache, L. Grigoraș, G. El Susi, *Pietroasa Mică-Gruiu Dării (jud. Buzău). Descoperirile din epocile eneolitică și a bronzului (III)*, Brăila – Buzău, 2011.
- Tzony 1978 M. Tzony, *Descoperirile carpice de la Gura Nișcovului (jud. Buzău)*, Carpica 10, 1978, p. 147–161.
- Vulpe 1975 A. Vulpe, *Die Äxte und Beile in Rumänien II*, PBF IX, 5, München, 1975.
- Zaharia 2013 E. Zaharia, *The Cucuteni B from Sărata Monteoru, Merei Commune, Buzău County, Romania*, în A. Comşa, C. Bonsall, L. Nikolova (eds.), *Facets of the Past. The Challenge of the Balkan Neo-Eneolithic Proceedings of the International Symposium Celebrating the 85th Birth Anniversary of Eugen Comşa*, București, 2013, p. 489–495.

A COPPER HOARD DISCOVERED AT DOBRILEŞTI (BUZĂU COUNTY)

ABSTRACT

The paper presents a small hoard composed of four copper items (a hammer-axe, two flat axes and an awl) recently discovered in Dobrileşti (Merei commune, Buzău County). The hammer-axe resembles some of the Székely-Nádudvar axes, while the flat axes fall within Petreşti type. The deposit can be dated during the late 4th – early 3rd millennium BC. Taking into account that some of the types represented here survived beyond the end of the Chalcolithic, an Early Bronze Age occurrence is also possible.

Adding to the corpus of the metallic finds, another copper axe is briefly presented: a fragment of a hammer-axe or adze-axe retrieved from Nișcov (Vernești commune, Buzău County).

Keywords: Buzău, Chalcolithic, Bronze Age, hammer-axe, flat axe, copper, Székely-Nádudvar, Petreşti.

LIST OF CAPTIONS

- Fig. 1. Dobrileşti hoard (photo).
 Fig. 2. Dobrileşti hoard (drawing).
 Fig. 3. Copper axe from Nișcov.